

נתמך ביזמות הדתים

בסיועה דשמיא
גליון פדרס התורה
פרשת מטו"מ
תשפ"ו
לטה"ק

מעייין של חיזוק

מאמר הפרשה • בין המצרים • מחלוקת • בנין בית המקדש • טבריה של מעלה

ו"ל'ני' מיערב
'פרדס התורה' לכתובת
ועריכת שיעורי מורינו
הרב שליט"א

הגליון יצא לאור בהסמכת גדולי
ישראל בארץ הקודש, דיוני העדה
החרדית, וגדולי רבני ארצנו
(ההסמכות במסלולם נמצא
בספר 'מוריה של מעלה'
שיצא לאור ע"י מורינו הרב שליט"א)

דף גדולות קטן מינו בארבעה
בני רי פאנענדיגע לאקאל:

קרית וואל'	באר פארק
בתי השריעה	בית"ר שומרי שבת
97 Acres Rd.	5302 13 Ave.
לעקוואד	בית"ר עדת דאס וויי
בתי השריעה	1350 50 St.
12 America Ave.	בית"ר הדת קודש
בית"ר סאמאר	סוואליווי
405 Forest Ave.	4801 15 Ave.
בית"ר נאמי	ווייליאמסבורג
קלדיעבית	בני ברק לעמדה
25 Havens Ave.	לאקער #405
בית"ר בעלזא	Bedford Cor. Park
44 Grove Springs Ct.	בתי השריעה
טאמס רווינג	801 Bedford Ave.
בית"ר קהל בני יששכר	ביארה
1767 Whitesville Rd.	218 Wallabout St.
פלמבוש	מאנסי
MB VINEYARD	בית"ר וועקל'
3012 AVE J	101 W Maple Ave.
	טייטערס טול
	18 Forshay Rd.

להעמדות קבלת שיעורי מורנו
הרב שליט"א והגליונות באימייל,
נחת לפנות:

shiurimlishmo@gmail.com

להעמדות קבלת הגליונות לבר
באימייל, נחת לפנות:

pardesgilyones@gmail.com

זכות פטרון השנה נתגבר לעילוי נשמת
אלטע פערל רויזא בת הרה"ח ר' חיים משה ע"ה
נפטרה ז' ניסן ה'א' שחא אורח קבלת יסורים באהבה ובאמנה ובטחון,
הדוה למופת לזה לכל משפחתה ומבד"י • תנצב"ה.

לשה"ק

אינעם גליון:

מאמר הפרשה 3

בין המצרים 6

מחלוקת 7

בניין בית המקדש 8

מבריא של מעלה 9

נשמתו שבים אליו, אזי נעשה האדם
בריה חדשה. הוא מרגיש קרבת אלקים,
לומד בהתמדה, ומתפלל בהתלהבות,
וכל עניינו - פרנסתו, בריאותו ונחת
רוח שלו - הכל בא על אדם של אדם אינו אלא
נמצא, כי כל צרותיו של אדם אינן אלא
בזמן שהניצוצות שבויים בגלות.

כיצד תגב היצר הרע את תענוגי בר ישראל?

ועתה יש לשאול: היאך יתכן שיהיה
כח ביד הסטרא אחרא לשובות ניצוצות
מנשמת ישראל? מי נתן להם רשות
לעשות כן?

ועל זה יש להקדים מה שכתוב
בזוהר הקדוש, בכתבי האר"י ובאור
החיים הק'. כאשר בא היצר הרע אל
האדם ואומר לו: "חפץ אני שתדבר
לשון הרע", "רוצה אני שתסתכל
בראייה אסורה", או "תבטל לימודך
בשיחה בטלה", וכו'...

מאמר הפרשה

המרגליות בתוך הרגש החשוך • גורל מעלת ימי 'בין המצרים'

ביאור ענין מ"ב המסעות

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו
מארץ מצרים לצבאתם ביד משה
ואהרן" (במדבר לג, א).

בפרשת מסעי מאריכה התורה
הקדושה בפירוט מ"ב המסעות, ומונה
בפרטות את כל המקומות אשר עברו
בהם בני ישראל במדבר. והנה עמדו
בזה בקושיא גדולה האור החיים הק',
והמגיד הק' מקאזניץ, ועוד: למה
הוצרכה התורה להאריך כל כך בכל
המקומות הללו? ומה נוגע לנו ענין זה
בזמננו אנו?

בטרם נבוא לסיוד הדברים, יש
להקדים כי ענין מ"ב המסעות הוא
סגולה עצומה ונוראה. ראשית, הובא
במגן אברהם (אורח סי' תכ"ח) בשם ספר
צור המור, כי מ"ב המסעות הם כנגד
שם מ"ב היוצא מפסוקי 'אנא בכח'.

עוד הובא בספר זבח פסח, בסוף
הספר, בשם המקובל האלקי רבי
שמשון מאוסטרופולי, כי כל האומר
סדר מ"ב המסעות בבקר ובערב, ינצל
מכל צער ונזק. ובימים ההם - בזמנו של
רבי שמשון - היו מגיפות רח"ל, ואמר
שמי שיאמר זאת ינצל אף מן המגיפה.

וכתב שם: "אל יהיו דברי אלו קלים
בעיניך, כי רבי שמשון מאוסטרופולי
למד עם אליהו הנביא פנים אל פנים".

ושם הביא גם ביאור על מ"ב
המסעות בשם המקובל האלקי רבי
אליהו בעל שם, עיין שם.

ויש להבין: מהו המיוחד בענין
מ"ב המסעות, עד שחזינו שיש בו
סגולה כה עצומה?

בירור ניצוצות: משמעות הדבר לנשמתנו

כדי לבוא לעומק הענין, עלינו
להקדים כמה הקדמות.

ראשית: האור החיים הק' מאריך
לאורך כל ספרו בענין 'בירור ניצוצות'.
ועלינו להבין מהו ענין 'בירור ניצוצות'?
מבאר האוה"ח הק', כי ניצוצות
הם חלקי קדושה, ותענוגים רוחניים,
וחלקי נשמת ישראל אשר נפלו בשבי
אצל כוחות הטומאה והסטרא אחרא
בכל העולם כולו, וצריך לפדותם
ולהוציאם משם.

ועל זה אנו מתפללים שלש פעמים
בכל יום: "קִבְּצֵנוּ יְיָ מֵאֲרָבָה כְּנָפוֹת
הָאָרֶץ". ופירש האר"ז, שזה קאי
על מה שעלינו להשיב את ניצוצות
נשמתנו אל שורשם, שיעלו למעלה
למקום מנוחתם, ואז יבוא המשחית.

ולא זו בלבד, אלא מבואר בזוהר הק',
בכתבי האר"י ובשאר ספרים, כי כאשר
האדם פועל בירור ניצוצות וניצוצות

מפני מה ישמע לו האדם?

למה יחפוץ אדם לראות מראות אסורים? הלא דבר מאוס הוא!

למה ירצה לדבר לשון הרע? הלא רעה גדולה היא!

למה יחפוץ אדם להפסיק מלימוד? והלא "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", "פקודי ה' ישרים משמחי לב"! למה ירצה אדם להפסיק באמצע הלימוד?

אלא התירוץ הוא. כי היצר הרע בא אל האדם ונותן לו טעם בדבר, ועושהו למתוק, ומכניס תענוג בדבור לשון הרע, ונותן תענוג בראיה אסורה, ומכניס תענוג בדברים בטלים בשעת הלימוד, ובזה הוא מבבלב דעתו של אדם.

והרי יש להקשות: לכאורה, היצר הרע הלא מלאך הוא אשר ברא הבורא יתברך! ומאין לו רשות לילך ולהפוך עבירה כגון לשון הרע, ראיות אסורות או ביטול תורה **לדבר שיש בו טעם ותענוג? מי נתן לו רשות זו? הלא ידענו כי העבירה מצד עצמה היא מאוסה בתכלית המיאוס?**

אלא כתב **הבאר מים חיים** ושאר ספרים קדושים (ובספר באר מים חיים האריך בזה מאד, הן בספרו על התורה, הן בסידורו של שבת והן בספר שער התפילה), כי נותנים ליצר הרע ולסטרא אחרא אפשרות לגנוב תענוגים מן הקדושה. וזהו הביאור, שכאשר היצר הרע עושה את הלשון הרע, הראיות האסורות או ביטול התורה לדבר שיש בו טעם, אין זה ממנו עצמו, אלא **שגגב זאת מ'צד הקדושה'.**

היצר הרע גונב את התענוג מן האדם עצמו!

ומאיזה מקום גנב זאת?

בא הרה"ק רבי שלומק'ע מזוועהיל זי"ע והבית אברהם מסלונים ועוד **ומבארים** (ואף שכבר הובא בספרים קדמונים, אך הוא אמרו בבהירות יתירה):

שהיצר גונב זאת מן האדם עצמו! הוא לוקח את חלקי נשמתו!!!!

הוא מוציא את כל התענוגים מן הנשמה, ולוקח חלקים מנשמת האדם. כי הנשמה מלאה 'אור', ומלאה זיו ותענוגים, והיצר הרע גונב זאת מן

האדם עצמו ומניחו בתוך הלשון הרע. הוא גונב תענוגים ונוטעם בתוך ראיות אסורות או בביטול תורה.

ואחר כך בא היצר הרע, 'מלך זקן וסכיל', בפנים עזות, ובא בגניבה אל האדם ואומר לו: "דבר לשון הרע, כי תענוג הוא!" והאדם סבור כי היצר הרע מוכר לו **דבר חדש**, וכי לשון הרע או ראיות אסורות יש בהם טעם. אך באמת, אומר ה'באר מים חיים', שקר גמור הוא! כי הלשון הרע מאוס הוא, והראיה האסורה מאוסה היא, וביטול תורה מאוס הוא. אלא כיצד נתן בו טעם?

הוא גנב ממך עצמך, מחלקי נשמתך, ואת זה ארז בתוך העבירה! רחמנא ליצלן!

ונלך הלאה. כאשר אדם עובר עבירה ח"ו, הוא סבור כי העבירה היא המתוקה, אך באמת אין זה אלא תענוג גנוב. ומה נעשה עתה עם אותו תענוג? אותו תענוג נשבה עכשיו ביד הסטרא אחרא, המחזיקה בו בשביה, כבבית האסורים.

והיכן הוא מקום השביה ההוא?

על זה צריך לדעת כי 'בהדי כבשי דרחמנא', ואין אנו יודעים סודות של מעלה. אך מה שאירע הוא, שהסטרא אחרא מפזרת את הניצוצות והתענוגים - שהם חלקי נשמת האדם - במקומות רבים ארבע כנפות הארץ

וזהו טעם הדבר, כאשר שב בתשובה ומשיב אליו את הניצוצות הקדושים, אזי אנו מתפללים "וקבצנו יחד מארבע

כנפות הארץ". והנה כתב האריז"ל הקדוש, כי **בעת אמירת ברכת 'תקע בשופר', יכוין האדם להשיב אליו את כל הניצוצות.** וכשנוזה להשיב את הניצוצות, ישונו כל חלקי נשמתנו להיות בשלמות.

ובהיות נשמת ישראל שלמה, נעשים שני דברים:

האחד, שכל התענוגים הרוחניים שבים אליו.

והשני, שכל עניני הגשמיות מסתדרים על אופן היותר טוב.

פירוש הדבר, שהאדם מתחיל פתאום להרגיש טעם בלימוד התורה ובתפילה, ומרגיש קרבת אלקים ומאור קדושת שבת - עד שמרגיש עצמו ממש ככגן עדן. וגם בגשמיות רואה הצלחה בפרנסה ובבריאות ובכל עניניו. ודבר זה גופא מביא את הישועה הכללית, כי כאשר יושבו כל הניצוצות אל נשמות ישראל, אזי יבוא גואל צדק.

עבודת דוד המלך לפרות את הניצוצות

הנה נביט נא על עניין מ"ב המסעות. במ"ב מסעות במדבר היה מקום "נחש שרף ועקרב" (דברים ה, טו), והיו שם ניצוצות לאין מספר. **ולמי היו שייכים ניצוצות הללו?** לדור המדבר. והיה עליהם לחזור ולחפש אחר כל הניצוצות ההם, ורק לאחר שקיבלו הניצוצות בחזרה, יכלו להיכנס לארץ ישראל.

וביאר רבינו האור החיים הק' מדוע מצינו שבמקומות מסוימים חנו רק יום או יומיים, ובמקומות אחרים נשתהו עשרים שנה ויותר?! ואמר על זה האור החיים הקדוש: הדבר תלוי בכמות הניצוצות שהיה עליהם להוציא מן השבי. אם היו שם ניצוצות הרבה, נשתהו שם זמן רב, ואם היו שם ניצוצות מועטים, נשתהו זמן מועט.

ועתה נתבונן ב'דור המדבר'. בני ישראל במצרים ה' במ"ט שערי טומאה, ועוד דברים המבוארים בספרים הקדושים שבאו עוד מדור המבול, דור הפלגה ודור אנוש. ומכל העונות שעשו ונהנו מהם, נפלו כל אותם התענוגים לשבי. והיכן היה מקום שבים? ב'מדבר'.

במדבר בית האסורים, במקום "נחש שרף ועקרב", במקומות אפלים כאלו. ובני ישראל היו צריכים לילך במדבר לפדות ולגאול את ניצוצות נשמתם. ורק כשיימו לפדות את ניצוצותיהם, יכלו סוף סוף להיכנס לארץ הקודש ולבנות את בית המקדש.

מלחמת איש הישראלי ברנני החושך

והנה יש לשאול: כיצד פודים את הניצוצות?

על זה השיב המגיד מקונויץ: בעת אשר נשמת ישראל עובר עליו עת חשיכה - היינו שאינו מרגיש קדושת שבת, ואינו מרגיש טעם בלימוד או שום תענוג בשמירת עינים - ואעפ"כ הוא ממשיך בעבודתו במסירות נפש, דוקא כשהמצב חשוך והוא מרגיש יובש בנפשו, אזי הוא נכנס למלחמה אמיתית.

והוא ממש כחייל או כשר צבא היוצא למלחמה נגד השונא. והולך במסירות נפש להרוג את השונא ולהוציא השבויים מן השבי.

כך הוא ממש בבן ישראל בזמננו דור עיקבתא דמשיחא: הוא חייל, הוא שר צבא, ואף שאינו מרגיש טעם בלימוד או בתפילה, מכל מקום הוא ממשיך במסירות נפש לפדות את הניצוצות. כמו שעשו בני ישראל במדבר. בכל מקום שבאו לשם, למדו והתפללו ועסקו בתיקון המידות, אף שהיה הדבר קשה וחשוך. ועל ידי זה פדו

את ניצוצותיהם, והשלימו נשמותיהם, ולאחר מכן יכלו להיכנס לארץ הקודש.

ואמר המגיד הקדוש מקונויץ וכן מהדגל בשם הבעש"ט הקדוש: כל יהודי צריך לעבור את מ"ב המסעות בימי חייו. פירוש הדבר, שכל זמן שאין התפילה הולכת לו כראוי, או שיש לו נסיונות קשים בשמירת עינים או בשמירת הלשון, ידע כי עליו לילך במסירות נפש, כי עתה הוא פודה את הניצוצות.

ובסייעתא דשמיא, כאשר יפדה את הניצוצות וחלק נשמתו ישוב אליו, יתחיל פתאום ללמוד ולהתפלל בתענוג אמיתי, והשבת תאיר לו, ופתאום יראה ישועה גדולה בפרנסה, בבריאות ובנחת.

סגולה ימי בין המצרים ומ"ב המסעות

וכתב המגיד מקונויץ בשם המגיד הגדול ז"ע סוד נורא:

שלשת השבועות, שהם כ"א ימי בין המצרים, יש בהם י"ב שעות ביום וי"ב שעות בלילה. וכ"א ימים וכ"א לילות יחד עולים למנין מ"ב - והם הם מ"ב המסעות. והביא בשם המגיד הגדול, כי אם נשמת יהודי נותן כח בימים הללו ומתקן את מ"ב הימים והלילות, וכל יוכל הוא לתקן את מ"ב מסעותיו, וכל הניצוצות שבים למקומם. אך דבר זה אין לעשות אלא בימים הללו של שלשת השבועות.

ושאל המגיד מקונויץ: מדוע באמת דוקא בעת הזאת?

והשיב שביאר המגיד הגדול: מפני שעכשיו הוא זמן קושי וחשיכה. אלו הם שלשת השבועות של חורבן בית המקדש, שאין שומעים בהם כלי שיר, ואין עורכים בהם חתונות, ובתשעת הימים אין אוכלים בשר ואין שותים יין. ובחיצוניות אין אלו ימים של תענוג, אך כשאתה מתגבר והולך במסירות נפש, אתה מראה נאמנות אמיתית למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

ואמר שאם תלמד ותתפלל עתה בשמחה פנימית - אף שבחיצוניות הוא נראה כחושך - בזה תשמח את מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא ותתקן את כל מ"ב המסעות.

נמצא שבימי בין המצרים טמונים מרגליות טובות שבהן יכול האדם לתקן את כל חייו. הוא יכול להשיב את כל חלקי נשמתו מן העונות של גלגול זה ושל גלגולים קודמים, ויחל להרגיש תענוג נפלא בעבודת ה', ויהיו לו ישועות בגשמיות - בפרנסה, בבריאות, ובכל אשר יצטרך.

והביא בשם המגיד הגדול רמז נפלא. בכתוב נאמר (איכה א, ג) "כָּל רִדְפִיָּה שִׁיגֹהָ בֵּין הַמְצָרִים". כפשוטו הכוונה לעובדי כוכבים שרדפו את ישראל והשיגו אותם בצרות החורבן. אך רמז יש כאן: כל מי שרודף אחר הקדוש ברוך הוא, הרי הוא "משיגו" דוקא בימים הללו שבין המצרים.

אמנם הנה המגיד הגדול פירש בזה פשט אחר, כי "כל רודפיה" הם אותיות "כל רודף י-ה", והיינו מי שמשתוקק לרדוף אחר הבורא יתברך ולחוש בקרבת אלקים, וחפץ להושע בכל עניניו, הנה "השיגוה" - שיישיג מבוקשו, ודוקא 'בין המצרים' בימים אלו של ג' השבועות.

ובאמת, אף שימים אלו הם ימים אפלים בחיצוניות מפני האבלות על חרבן בית מקדשנו, מכל מקום אם ימסור אדם נפשו לעסק התורה והתפילה בחיות ובתענוג, ולעשות שבת קודש בעונג ושמחה, ולשמור עיניו ופיו בטהרה ובקדושה, ויזכה לתקן כל עונותיו ומעשיו. ממילא יושע בישועה כללית הן ברוחניות והן בגשמיות, עד שיזכה שיהפוך יום תשעה באב לששון ולשמחה.

וע"י עבודה זו נזכה לבחי' "יחודא שלים" כמו שמוזב מהרה"ק רבי ר' פנחס'ל מקאריץ ז"ע ועוד, שיום תשעה באב הוא כנגד שמיני עצרת, שהוא בחינת "יחוד השלם". כי אז נולדה נשמת משיח, ובעת הזאת נולדת נשמת משיח בלב כל איש ישראל, לזכות לגאולה פרטית וגאולה כללית בכל טוב, ואמן ואמן.

האוצרות הגנוזים והטמונים בימי ה'בין המצרים' • חלק ב'

"קרא עלי מועד": מהו המבט הנכון והראוי בימים אלו?

כבר בארנו בגיליון הקודם כי לכאורה נראה הדבר כסתירה: מצד אחד אנו מתאבלים על חורבן בית אלקינו, ומצד שני מצינו שנקרא תשעה באב 'מועד', כדכתיב באיכה (א, טו) "קרא עלי מועד".

וכן איתא בירושלמי (ברכות פ"ב, ה"ד) ובמדרש איכה שנולד משיח בתשעה באב (וכמובא בכל בו ובבית יוסף או"ח סימן תקנ"ד ועוד), ועל כן אין אומרים 'תחנון' בתשעה באב ואף לא בערב תשעה באב (עי' סימן תקנ"ב ס"ב ותקנ"ט ס"ד). וצריך להבין בדרך עבודה, מהו המבט הנכון ומה מוטל עלינו לעשות כדי לזכות לעשות רצון ה' ולקרוב בנין בית המקדש השלישי.

שורש כל המועדים הם ימי בין המצרים

הנה הרה"ק בעל האוהב ישראל מאפסא זי"ע בפרשת פנחס מגלה דברים נוראים וסודות נפלאים בענין כ"א ימים אלו, ונרחיב בזה בס"ד.

ידוע לכל כי לכל בנין יש 'יסוד', ולכל אילן ופרי הגדל יש 'שורש'. ועל פי זה שואל האוהב ישראל: **מה הם השרשים של המועדים והימים טובים?**

ומגלה הרב מאפסא סוד נפלא: **שורש כל הימים טובים הם ימי בין המצרים**, שהם כ"א ימים. וחשבון המועדים הוא: שבת, ראש חודש, ז' ימי פסח, שבועות, ב' ימי ראש השנה, יום כיפור, וח' ימי סוכות - הרי הם יחד כ"א ימים. וזהו שאמר **דוד המלך** ע"ה בתהלים (נג, א): **"אך טוב לְשִׁשְׁיָאֵל וגו'"** - 'טוב' רומז לימים טובים, ו'אך' בגימטריה כ"א. כי כ"א ימים אלו הם ימים טובים לישראל, ועתה נבוא לברר מי הוא השורש שלהם.

וכתב האוהב ישראל' בזה הלשון: **"ואלו הכ"א יום שבין המצרים שורשים להם"**. ומאחר שהם השורש, הרי הם במעלה גבוהה יותר, ונמצא **שימי בין המצרים נעלים וגבוהים מכל הימים טובים!**

"מה רב טובך אשר צפנת לִירְאֶיךָ": האוצרות הגנוזים בימי בין המצרים

ומבאר האוהב ישראל

דוד המלך אומר בתהילים **"מה רב טובך אשר צפנת לִירְאֶיךָ"** (לא, יט). אין הקב"ה מכין רק 'טוב' סתם, אלא 'רב טובך', שפע רב של טוב הגנוז והצפון ליראי שמו.

ומפרש האוהב ישראל שפסוק זה קאי על המועדים. הימים טובים נקראים 'טוב', אך כ"א ימי בין המצרים הם 'רב טובך', שהם נעלים הרבה יותר מהמועדים. והיכן הם גנוזים? **צפנ"ת** מלשון **צפון**, דהיינו שהוא נסתר

עוד מוסיף האוהב ישראל דאיתא **בזוהר הקדוש** (תיקוני זוהר דף ס"ט) **"מצפון זהב אתה"**.

וביאור הענין:

יש חילוק בין זהב לכסף. הזהב יקר מהכסף, וקשה למצואו יותר מן הכסף. ולא עוד אלא שאף כשמוצאים את הזהב, צריך זמן רב לזקקו ולטהרו. ואיתא **במדרש** שבמלאכת המשכן הוצרכו לזקקו אלף פעמים. נמצא שהזהב יקר ביותר אך דורש עבודה רבה יותר.

וזהו שאמר האוהב ישראל, שימי בין המצרים הם 'רב טובך', שהם טובים מאד יותר מן הימים טובים. 'אשר צפנת' - שהם עתה בבחינת צפון וטמון, ורמזו בדבר ששורש תיבת **צפנ"ת** הוא **צפ"ן**, לרמז שהם כזהב הבא מ'צפון', שקשה למצאו וצריך זיקוק רב, אך

לאחר הזיקוק נשאר זהב טהור.

והסביר האוהב ישראל, שימי הגלות, שהם בבחינת זהב, שעדיין צריך עדיין לזקק אותו כמו שמצרפים את הזהב ולפי שעדיין לא הגענו למדרגה זו, ועל כן גנוז הקב"ה לעתיד לבוא.

"השיבנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה תִּהְיֶה יְמֵינוּ כְּקִדְשׁ: עַל יְדֵי תִשׁוּבָה"

בוודאי ישאל השואל: **כיצד נזכה לכך? ומה יקרוב הגאולה שנזכה לימי בין המצרים שהם בבחינת זהב?**

אמר האוהב ישראל: ודאי שצריך לקונן על חורבן בית המקדש, אך העיקר הוא **תשובה ומעשים טובים**. וכמו שאנו מסיימים ספר איכה (ה, כא) **"השיבנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשׁוּבָה, חֲדָשׁ יְמֵינוּ כְּקִדְשׁ"** - שהתכלית של הקינות היא התשובה, ועל ידי זה נזכה ל'חדש ימינו כקדש'. כשאדם עושה תשובה ומעשים טובים ומסיר את הזוהמה מן ה'זהב', אז יתגלה 'רב טוב הצפון' ונזכה לישועות בבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

וזה לשונו שם: **"ואז יהיו הכ"א ימים, ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך, והמקור והשורש לכל הכ"א ימים טובים שלנו אותם בזמן הזה"**. וסיים: **"ועל כולם יהיה תשעה באב למועד יותר גדול"**.

שריפת בית אלקינו בימי בין המצרים - לפי שלא רבו העמים שיגלו ישראל סוד כ"א ימים אלו

והנה יש להתבונן בסדר הקריאה בימי בין המצרים. אנו קוראים פרשיות פנחס, מטות-מסעי, ודברים. ואומרים: **ג' הפטרות של 'תלת דפורענותא': 'דברי', 'שמעי', ו'חזון'.**

והנה בפרשת פנחס כתובה פרשת

המועדים. ושואל האוהב ישראל: מדוע דוקא בימי בין המצרים, כשמתאבלים על החורבן, קוראים פרשת המועדים? ומבאר האוהב ישראל ש**אדרבה, מאחר שימי בין המצרים הם המקור והשורש לכל המועדים, והם נעלים מהם, על כן לעתיד לבוא נזכה ליהנות מאורם ולראות גדולת ימים אלו.**

הנה על פי דברי הרה"ק מאפטא יתבאר היטב טעם הדבר אשר התגברו האומות ונתנו עיניהם דוקא בימים אלו של בין המצרים, כי "בשבעה עשר בתמוז הובקעה העיר" (תענית פ"ד מ"ז), ושריפת בית אלקינו בבית ראשון ובבית שני היתה דוקא בתשעה באב. ולמה לא בחרו להחריב הבית בימי הפסח, השבועות והסוכות, ואף לא בראש השנה ויום הכיפורים, והדבר מאד תמוה?

והיתרון בזה פשוט, לפי שימים אלו הם הימים הנעלים והקדושים ביותר בכל ימות השנה, ובבחינת 'מזליהו חזי', כי כוחות הטומאה הרגישו שדוקא אלו ג' השבועות הם הימים הגבוהים ביותר בשנה. ולא בחרו להחריב הבית בימי הפסח, השבועות והסוכות, ואף לא בראש השנה ויום הכיפורים, אלא בחרו דוקא בימים אלו שהם ה'שורש' לכל המועדים והימים טובים, ששם

גנוזים הזהב, ודוקא בימים אלו הביאו את החורבן הנורא רחמנא ליצלוך. וכפי שנתבאר כבר (עי' מאמר 'כנין בית המקדש') בשם האלשיך הקדוש (בפרשת יתרו), שבעת שיצאו ישראל ממצרים היו צריכים להמתין שלשה חדשים עד שישאם הקב"ה לו

השלב הראשון היה אחר מ"ט יום בחג השבועות, והיה בבחינת "קידושין", ואחר כך היה צריך להיות **השלב השני ה'נישואין'**, כעבור ארבעים יום נוספים ביום י"ז בתמוז, שהוא אחר מלאת שלשה חדשים ליציאתם. וכשם שממתינים בשבועה וגירות שלשה חדשים קודם שיוכלו להנשא לישראל, כך המתין הקב"ה ג' חדשים כדי שיטהרו ישראל לגמרי מזהמת מצרים. ואז רצה הקב"ה להנשא לישראל בשלימות בעת שירד משה רבינו עם הלוחות ויהיה גמר הנישואין, אלא שלדאבוננו היה חטא העגל ושבירת הלוחות ולא זכינו לזה.

אולם ביסוד הענין היה יום י"ז בתמוז ראוי להיות התחלת גמר הנישואין, והיה ראוי להיות יום טוב במשך כ"א ימים עד תשעה באב, ויום תשעה באב היה צריך להיות השפיץ והשיא של החתונה. ומכיון שלא זכינו נתכסה וגונג האור הזה, ושם הוא מקור

חתיכות הזהב הגנוזות. והאומות לא רצו שיגלו ישראל אלו הכ"א ימים, ועל כן החריבו הבית דוקא בימים אלו. ובעזה"ש אנחנו באמצע בנינו של בית המקדש השלישי

עבודתנו

ומפני שהרגישו האומות כי אלו הכ"א ימים הם הימים הנעלים ביותר בשנה שבהם נמצאים כ"א חתיכות הזהב, הנה עבודתנו כעת בימי החורבן היא לעסוק בתורה ועבודה בכל עוז. ובוודאי יש לומר קינות על החורבן ולהצטער על שריפת בית אלקינו, אולם העיקר הוא כדברי הרה"ק מאפטא ז"ע:

לעשות שינוי לטובה על ידי תשובה ומעשים טובים.

עלינו לעבוד את השי"ת ולשנות את כל מבטנו על החיים וכל מושגינו. ובוודאי צריכים לשוב בתשובה על עבירות, ולהעלות את המצוות ומעשים טובים, התמדה בתורה וקדושה וקדושת שבת. ובזה אנו מזככים את חתיכות הזהב, ונזכה לקבל בחזרה אלו הכ"א ימים שרצו האומות ליטול מאתנו, ונזכה ל"שמחת עולם על ראשם" בבמהרה בימינו, אמן!

מחלוקת

מני המחלוקת בורחים כבורח מפני האש!

כביכול **'לחנכו'** על דבר פסק הלכה שפרסם באותה עת, וטענו בלהט כי עליו לחזור בו ואסור היה לו להורות כן. והנה הזקן, רבי שלמה זלמן, ישב במנוחה ושלוח גדולה, האזין לדבריהם עד גמירא ולא השיב להם דבר וחצי דבר! בכבוד ובסבר פנים יפות.

כשחזר לחדרו, שאלו נכדו בפליאה: "קני, מאין לוקחים כחות הנפש כאלו למשוך ברוח ולא להשיב למחרפיו דבר?"

אויצרבאך צוק"ל, איש השלום היה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. התהלך בדרכי נועם עם כל אדם, הן עם בני ליטא, הן עם בני ספרד, עם חסידים ואשכנזים כאחד. ומעשה שהיה כך היה:

בספר **גאון ישראל** מובא, כי פעם אחת נכנס נכדו אל הבית וראה לתמהונו כי זקנו, פוסק הדור, יושב וסביבו חבורת אברכים המרימים עליהם קולם בצעקות. באו הללו

איש השלום המופלא - גאון ישראל מרן רבי שלמה זלמן אויצרבאך צוק"ר

הנה בימים אלו, בהם עוסקים אנו בתקון מעשינו בכלל, ולהתחזק במצות אהבת חנם בפרט, ראוי להביא מעשה נורא המורה על גודל מעלת השלום ועל החיוב לברוח מן המחלוקת ממש כבורח מן האש.

גאון ישראל רבי שלמה זלמן

השיבו רבי שלמה זלמן: "כך חונכתי עוד מימי ילדותי, כי מן המחלוקת בורחים כבורח מן האש, ואורזים את החפצים בו ביום!"

אזהרת מרן החפץ חיים ז"ע

אז ספר לו רבי שלמה זלמן את המעשה הבא:

הגאון רבי אהרן כהן זצ"ל, חתנו של רבן של כל בני הגולה מרן החפץ חיים ז"ע, עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלם עיר הקדש בשכונת 'שערי חסד'. הציבור קבלו פניו בהתרגשות ובשמחה גדולה.

והנה, אך עברו חודשיים ימים, ונעלמו עקבותיו - 'ואיננו'. לא נראה עוד בחוצות העיר. הלכו האנשים

ודפקו על פתח ביתו אך אין קול ואין עונה. החליטו לפרוץ את הדלת, וראו כי הבית ריק מכל חפץ. החלו לחקור ולדרוש אחר עקבותיו, עד שנודע כי זמן קצר קודם לכן שטר טעקסי לעיר יפו. ממרו ושלחו שליח ליפו לברר מה פשר הדבר, והשיב רבי אהרן כהן לשליח תשובה פלאית.

סיפר רבי אהרן, כי קודם עלותו לארץ ישראל, שאל את חותנו הקדוש, החפץ חיים: היכן ראוי לו לקבוע מושבו? האם בצפת, בטבריה או בירושלים?

אמר לו החפץ חיים: "יכול אתה לגור בכל מקום שתחפוץ, אך תן לי ידך והבטח לי ב'תקיעת כף', שאם תפרוץ שם 'מחלוקת' כלשהי, תארוז חפצייך

ותברח משם עוד באותו היום!" "והנה בשבוע שעבר" - המשיך רבי אהרן כהן בדבריו - "נפלה קטטה בבית המדרש בענין הגבאים, וכל אחד החזיק בדעה אחרת. נזכרתי מיד במה שהבטחתי לחותני, ובו ביום ארזתי חפצי ועזבתי את ירושלים..."

סיים רבי שלמה זלמן ואמר לנכדו: "כך הוא החינוך שקבלתי. אילו הייתי משיב להם דבר, היה פה ניצת אש של מחלוקת. אך חונכתי כי במקום מחלוקת אורזים החפצים ובורחים, וזה היה כחי שלא להשיב להם מאומה."

הבה נתגבר בימים אלו באהבת חנם לתקן עון שנאת חנם, עד שנזכה בסייעתא דשמיא עוד השתא לבנין ציון וירושלם, אמן!

בניו בית המקדש

מיתנינים לאבנר!

נחרב הבית בימיהם?

ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה! 'בימינו' - על ידי ימינו אנו

וביאר האלשיך הקדוש יסוד נפלא בזה:

הנה בית המקדש השלישי עתיד לירד מן השמים על ידי סדר שבו יקבץ השי"ת את כל הימים, השבועות, החודשים והשנים של כל איש ישראל. הקב"ה יאסוף כל אות של תורה, כל מצוה, כל ברכה שנאמרה בכוונה, וכל פעם שגבר יהודי על יצרו הרע. מכל אלו הדברים יבנה בנין בית המקדש השלישי.

אבל, אומר האלשיך, אסור שיחסר בבנין אף אבן אחת!

וזהו פשט דברי הירושלמי: "כל מי שלא נבנה בית המקדש בימינו". ודקדק בתיבת 'בימינו' -

קושיא עצומה: הרי ידענו כי היו דורות של תנאים ואמוראים קדושים, ראשונים ואחרונים, כגון מרן הבית יוסף והרמ"א וגדולי הצדיקים והקדושים אשר היו לכלל ישראל מעולם, ואף על פי כן לא נבנה בית המקדש בימיהם, וכי חס ושלום ניתן לומר עליהם שכאילו

"כל מי שלא נבנה בית המקדש בימינו, כאילו נחרב בימינו". וכי אף בדורות הצדיקים הגדולים כן הוא?

הנה בימים אלו, ימי בין המצרים, שואל כל איש ישראל את עצמו: מה מוטל עלי לעשות כדי לסייע שיוקם ויבנה בית המקדש סוף סוף?

הנה האלשיך הקדוש - וכפי שהובא גם בדברי המגיד הק' מקאזניץ בספרו עבודת ישראל (פרשת נח) - הניח בזה יסוד נורא. הוא מביא את דברי הירושלמי (יומא פרק א'): "כל מי שלא נבנה בית המקדש בימינו, כאילו נחרב בימינו". ואם לא נבנה הבית בימינו, נחשב הדבר כאילו חס ושלום נחרב בימינו. ובמדרש ילקוט הוסיפו בטעם הדבר: "מפני מה? מפני שלא עשו תשובה".

ועל זה הקשה האלשיך הקדוש

היינו על ידי ימיו הפרטיים שלו.

ועל האדם לחשוב בדעתו כך: לו יצויר שהיה רצון מלפני השי"ת להוריד עתה את בית המקדש השלישי, והבנין כבר עומד סמוך להשלמתו, אך חסרה עוד 'אבן אחת קטנה' כדי שיהיה הבנין בשלמותו. ומפני מה חסרה אותה אבן? מפני שחסרים הימים הפרטיים שלך!

וזהו הלימוד שלימדונו בירושלמי, שכל אדם צריך לעשות חשבון נפש בקרבו ולומר: "איני רוצה להיות זה המעכב את בנין בית המקדש השלישי על ידי ימי!"

ועתה בימי בין המצרים, בעת אשר אנו מצפים ומייחלים לראות בבנין בית המקדש השלישי, עלינו להבטיח שיהא

בית המקדש נבנה בימינו אלו. על ידי ברכה בכוונה, על ידי מלחמת היצר, וכל 'סור מרע' ועשה טוב' וכל פעולה טובה. ובעזרת השי"ת נזכה ל'ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו' - היינו על ידי הימים הפרטיים שלנו ממש, בקרוב, אמן!

תולדות העיה"ק 'טבריא של מעלה', הצדיקים שהאירו את הישוב, וקדושי עליון הטמונים שם

טבריא של מעלה

הרה"ק רבי ר' מנחם מענדל מוויטעבסק זי"ע

בעמדה"ס פרי הארץ

לרבי יעקב סמילאנער: "אתה מוטל עלך להאמין שאנחנו צדיקים ועוסקים בתורה ובעבודה תחת שערי שמים".

וסיים דבריו: "בודאי יהיה לך בנים". ועוד הוסיף וכתב לו, שבדאי יזכה לעולם הבא, הן מצד דברי הזוהר הק' שאין אדם זוכה לעולם הבא בלא בנים, והן מצד מאמר חז"ל (יומא פ"ז) "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו". וכתב לו והבטיחו בבטחה גמורה שיזכה לבנים.

ואכן פשוט הדבר שרבי יעקב סמילאנער נושע בזרע של קיימא, וכפי שרואים במכתב אחר שכתב לו רבינו: "מה שכתבת לי על 'לד שעשועים' שלך..." הרי לנו שנושע השד"ר בברכת רבינו.

ומופת זה אינו רק סיפור דברים שעבר מדור לדור, אלא דברים הכתובים שחור על גבי לבן על ידי הרבי ר' מענדלע עצמו במכתביו!

הקשר האמין בין הרה"ק הבע"ש התניא לרבינו הקדוש

כידוע, הרה"ק בעל התניא זי"ע, אחר פטירת המגיד הגדול ממזריטש זי"ע, ביטל עצמו לרבינו בביטול נורא. הרה"ק הריי"ץ מליובאוויטש זי"ע הביא המקובל אצלם, שבעל התניא אמר: "כאשר אני נוסע לרבינו, הריני נוסע

ר' ברוך'ל ממעזיבז זי"ע היה באסיפת צדיקים, ושם בקשו עצות להרים קרן ישראל בחוץ לארץ. והחליט אז רבי ר' ברוך'ל יחד עם שאר הצדיקים, שישלחו שרשרת של זהב עבור הסוסים והעגלה של הרבי ר' מענדלע, ועל ידי זה תהיה עליה לכל בני הגולה.

המופת כענין זרע של קיימא

מכתב פלא מצינו, הוא מכתב י"ח, אשר כתב רבינו בשנת תקמ"ה להשד"ר הרה"ק רבי יעקב סמילאנער זי"ע. שד"ר זה מסר נפשו ממש לקבץ מעות עבור קופת ארץ ישראל להרבי ר' מענדלע ולהרה"ק מקאליסק והחבריא, אך באותה עת טרם זכה להפקד בזרע של קיימא. כתב מכתב לרבינו ואמר כי "מאמין הוא באמונה שלמה שהרבי יכול לגזר עליו שיהיו לו בנים".

השיב לו רבינו בזה הלשון: הרה"ק הבעש"ט הק' היה לו כח לגזר, "מקדמונים לא קם כמוהו ואחריו לא יקום". ושם כתב רבינו לשונות מבהילים בגדלות הבעל שם טוב הק'. (וכבר הארכנו בפרק אחר בביאור דברי הרה"ק מרוז"ן על מכתב זה).

ונבוא לחלקו השני של המכתב. כותב שם רבינו בזה הלשון: "כשאני לעצמי, מה אני" - מחזיק אני עצמי שאיני שוה כלום. אך הוסיף ואמר

פרק ו': המשך - גדולות הנוראה של הרבי ר' מענדלע זי"ע כפי צדיקי הדור, והתקשרות העזה בינו לבין הרה"ק בעל התניא זי"ע, ויצאת מחור' רעות לראי' הקודש

פועל ישועות לכלל ישראל על ידי 'הרחבת הרע'ת'

כפי שדובר לעיל, זכינו לאורם של מכתבי קדש אשר כתבו הצדיקים בעצמם ידם, והם 'סולת נקיה' ממש. כיון שכתבום בידם, ולפעמים שה'קולמוס פולטתו' והוציאו בכתב - בלי משים - ממדרגותיהם הרמות והנשגבות.

במכתב ח', שנכתב ביום ד' אדר שנת תקמ"ב - בהיות הרבי ר' מענדלע כבר שוכן בטבריא - כתב למנשי חו"ל בזה הלשון: "להיות ידיעה למעלתם, כי אם תהיה דעתנו צלולה בארץ הקדש בהרחבת בלי טרדת הפרנסה... יהיה תועלת גדול לנו ולכל ישראל". הנה מבואר בדבריו הק', שאם תהיה לנו 'הרחבת הדעת' לעבד את הבורא בארץ הקדש, יביא הדבר תועלת עצומה לנו ולכלל ישראל כולו.

הרי לנו דברי קדשו של רבינו, כי על ידי שיהיה לו הרחבת הדעת, תבוא מזה תועלת לכלל ישראל!

ודבר זה עולה בקנה אחד עם העובדא הידועה, כאשר הרה"ק רבי

בביטול כזה כאיש כפרי פשוט הנוסע לרבו על שבת!"

דבקותו של הבעל התניא ברבינו היתה גדולה עד מאד. ויהי כאשר נודע לו שרבינו והקאליסקער נוסעים לארץ הקדש, לקח את כל בני ביתו, יחד עם אחיו הרה"ק רבי יהודה לייב, רבי מרדכי ורבי משה עם כל משפחותיהם, וקהל גדול של חסידים ואנשי מעשה, והלכו עד העיר 'מאהילוב' השוכנת על נהר ה'דניעסטער'. ושם אמר הבעל התניא לרבינו שחפץ הוא לעלות עמו לארץ הקדש.

ולבסוף נתקיימה שם אסיפה של שלשה שבועות בין רבי ר' מענדלע, הקאליסקער, רבי ישראל פאליצקער והבעל התניא. ועלתה ההחלטה שהבעל התניא יסאך בחוץ לארץ, כי צריכים שם מנהיג לעדת החסידים, ויהיו בקשר עם הרבי ר' מענדלע והקאליסקער על ידי מכתבים.

ואף שבעל התניא נותר בחוץ לארץ, היתה השתוקקותו והתקשרותו לרבינו ולהקאליסקער גדולה ונוראה מאד.

הובא בספר **מרומו ואיש עליה** להגאון רבי ישעיה זושא שוב"ף, כי מקובל אצל אדמו"רי חב"ד לדורותיהם שבעל התניא חיבר 'עשרה ניגונים', ובניהם: הניגון הידוע ד' בבות, כאיל תערוג, פדה בשלום נפשי (-שחיבר בצאתו מבית האסורים), ועוד.

אחד מעשרה ניגונים אלו הוא הניגון המפרסם על הפסוק בשיר השירים (ה) (א) 'קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי יונת יתתני', אשר מזמרים אותו עד היום הזה בדבקות עצומה בכל חצרות החסידים. ובניגון זה יש עוד כמה בתים בלשון אידיש שאינם ידועים כל כך. כגון בבבא השניה, על המילים 'פתחו לי אחותי...'; הוסיף בזה הלשון: **"ווען איך וואלט געהאט גאלדענע פליגלעך, וואלט איך צו דיר געפליגן, איי רבי, איי רבי איי רבי איי רבי..."** (-אם היו לי כנפי זהב, הייתי עף איתך, אוי רבי...).

הבעל התניא חיבר ניגון זה בדרכו חזרה לביתו, כאשר התעוררו בו געגועים עזים לרבינו הקדוש, ומתוך אותה בעירה וכיסופים חיבר הניגון. (ויש אומרים שמקור הניגון הוא מהמניח הק' **מזאטשטוב** והבעל התניא הוסיף המילים בלשון אידיש.

גדולת ספר פרי הארץ ומכתבי הקודש

ידוע מה שכתב הבעל התניא בהקדמתו לספר התניא, שבנה את ספרו **"על פי ספרים ומפי סופרים קדושים עליון נשמתם עדן המפורסמים אצלינו"**, וסיים בדברי: **"וקצת מהם נרמזים לחכימין באגרת הקודש מרבותינו שבארץ הקודש"**. בזה גילה לנו סוד טמיר, שכל יסוד ספר התניא נבנה על אדני האגרות והתורות של הרבי ר' מענדלע והקאליסקער, אשר אליהם היה קשור רבינו בעבותות אהבה והתקשרות נפלאה.

עוד מצינו באגרות קודש של הבעל התניא, שכתב ב' פעמים הלשון **"רבותינו הקדושים שבארץ הקודש"** בלשון רבים.

וכן נודע המכתב שכתב הבעל התניא בעת שנשתלק הרבי ר' מענדלע, ששלח אגרת תנחומין ליושבי ארץ הקודש, ויסד כל דבריו על דברי הזהר הק' האומר שבעת שנפטר הצדיק ועולה לגנזי מרומים "אשתכח ככולי עלמין יתיר מבחיוהו" - שנמצא הוא בכל העולמות עוד יותר מאשר בחייו.

והידש שם חידוש נפלא, שלא **לבד שיש לצדיק כח גדול יותר בעולם העליון, אלא שהצדיק נמצא כאן בעולם הזה ביתר שאת וביתר עוז!**

וביאר שם, דכל זמן שהיה הצדיק בחיים חיותו, היה אורו מלוכב בלבוש של 'גוף', אך לאחר שעלה למרום, מאיר הוא לתלמידיו מגן עדן בלא לבוש הגוף כלל, וממילא יכולים להתדבק באורו ובקדושתו הרבה יותר.

והנה ידוע מה שאמר **הצמח צדק ז"ע**, שהמכתב היחיד מכל אגרות הקודש של הבעל התניא שבספר התניא, שזכה שרבינו בעצמו יכתוב עליו 'ביאור' בכתב יד קדשו, הוא **מכתב כ"ו** - המכתב שנכתב על הסתלקות הרבי ר' מענדלע - שבו כתב בעל התניא ביאור רחב ועמוק על דברי עצמו.

מלך ישראל

מובא שהבעל התניא אמר על הרבי ר' מענדלע, שהוא בבחינת 'מורח ודאין' שנאמר על מלך המשיח.

בספר **מאמר מרדכי** להרה"ק רבי מאטל סלאנימער ז"ע הובא, שבעת שנשע הרבי ר' מענדלע לעלות לארץ הקודש, הלך להיפרד מצדיקי הדור, ובניהם הרה"ק בעל התולדות, והרה"ק רבי ר' פנחס'ל מקאריץ ז"ע, וכאשר היה בדרכו לבית הרבי ר' פנחס'ל קאריצער, שלח להודיעו מקודם על בואו.

ברגע שהגיעה השמועה לאזני הרה"ק רבי ר' פנחס'ל, התחיל מיד לנקות ולסייד את כותלי ביתו, ועסק בזה שבועיים ימים קודם בואו של הרבי ר' מענדלע, והיה אומר בהתלהבות:

"מלך ישראל בא!"

ובעת שהותו שם, חלק לו הרבי ר' פנחס'ל כבוד מלכים נורא, וכל הזמן היה חוזר ואומר: **"הנה מלך ישראל! מלך ישראל!"**

ויש לדעת, כי בעת שנשע הרבי ר' מענדלע לארץ ישראל בשנת **תקל"ז**, עדיין היה אברך בשנות השלושים לחייו, ואף על פי כן זכה לכבוד כזה מרבי פנחס מקאריץ, אשר כידוע נחשב רבי פנחס כמעט כתלמיד-חבר להבעש"ט הקדוש.

והמשך המעשה מובא בספר **סלאנים ובכתבי רמ"מ:**

כאשר היו בדרך בלב ים, קם פתאום סער גדול נורא, והיה נראה כאילו הספינה עומדת להישרב ולהיפוך רח"ל. וידוע שהספינה שבה נסע רבי ר' מענדלע היתה ספינה ישנה ורעועה, שבה נסע לפנים בעל **המעשה רוקח** (כדלהלן).

פנו התלמידים אל רבם הרבי ר' מענדלע ואמרו: "רבי, הושיעה נא, התפלל בעדנו!"

החל הרבי ר' מענדלע בתפילתו ואמר כך: **"רבונו של עולם, יעמדו לי היסורים שסבלתי מאותו כבוד שחלק לי הרה"ק רבי פנחס מקאריץ בחוץ לארץ, כשאמר 'מלך ישראל!'"**

והכוונה בזה, שבעת ששמע הרבי ר' מענדלע דברים אלו מרבי ר' פנחס'ל, היה לו צער גדול ויסורים נוראים כאילו ביזוהו בבזיונות הגדולים ביותר שבעולם, וביקש: **"בזכות יסורים אלו ינוח הים מזעפו..."**

וכן היה, שמיד נח הים ושקטה הסערה.

הנסיעה הפלאית לארץ הקודש בספינה הישנה

ונחזור לספר בענין דבר הפלא של הספינה שנסעו לארץ הקודש - הנה כשעמד הרבי ר' מענדלע בנמל בדרכו לארץ הקודש, אירעו שם דברים נפלאים, ועוד נאריך בזה בפרקים הבאים. ורק נציין דבר נפלא שאירע אז בבחירת הספינה

היה רבי ר' מענדלע עומד על שפת הים שקוע בדבוקות עילאית, ומנענע ראשו אנה ואנה לדעת באיזו ספינה עליהם לעלות.

פתאום אמר הרה"ק: "ברצוני לנסוע בספינה פלונית". הסתכלו התלמידים וראו שזו ספינה ישנה נושנה, מלאה טלאי על גבי טלאי. אך כיון שיצא הדבר מפי הרבי, עשו כדבריו. הלכו אל הקפיטאן, והוא אישר להם בביטחון: "הן, אפשר לנסוע בספינה זו לארץ ישראל".

אך זה עלו על הספינה, והנה החלה להפליג במהירות ובקלות כספינה חדשה ממש. התפלא הקפיטאן ואמר, שמעולם לא היתה לו נסיעה נעימה וישרה כזו, אלא לפני ל"ו שנים, בעת שהוליך בספינה זו את הרה"ק רבי אלעזר רוקח מאמסטרדם ז"ע, בעל ה'מעשה רוקח' (זקנו של הרה"ק השר שלום מבעלזא), כשעלה לארץ הקודש בשנת תק"א.

כששמעו התלמידים כזאת, הבינו שיש כאן דברים גבו. שאלו את הקפיטאן: "מה פשר הדבר שאתה מחזיק ספינה ישנה כזו?"

סיפר להם הקפיטאן, שרבי אלעזר רוקח הבטיחו, שכיון שהוליכו בספינה זו, לא יאונה לספינה כל רע לעולם.

חזרו התלמידים אל רבי ר' מענדלע ואמרו לו: "רבי, הרי רוח הקודש היא זו! וכי ידע הרבי שזו היא ספינתו של רבי אלעזר רוקח?"

נענה רבי ר' מענדלע בענוותנותו הגדולה ואמר: "לא ברוח הקודש ידעתי זאת, ולא ידעתי כלל שרבי אלעזר רוקח נסע בה. אלא מה? ראיתי 'עמודא דנהורא' - עמוד של אור - מאיר לפני הספינה, ועל כן הבנתי שבזו צריכים אנו לנסוע".

בזה נראה גודל ענותנותו היתירה

תמהו התלמידים ושאלו: "רבי, וכי איך שייך לטבול באמצע הים?" השיב להם הרה"ק: "אל תיראו, יהיה הכל בטוב".

ירד הרה"ק מן הספינה וטבל בתוך הים, ועלה וחזר לספינה. שאלוהו התלמידים מיד: "רבי, מה זה היה?" השיב להם: "זקן אחד עזרני" - שנתגלה אלי זקן אחד וסייע לי בטבילתי, והבינו התלמידים שזכה בזה רבינו לגילוי אליהו.

הקשו התלמידים ושאלו: "ילמדינו רבינו, והלא מפורש בגמרא שאין סומכין על הנס" - ואסור לאדם להשליך עצמו למקום סכנה ולסמוך על הנס?"

השיב להם רבי ר' מענדלע: זה שאמרו חז"ל שאין סומכין על הנס, היינו באדם הסובר שיש בבחינת הבריאה שתי הנהגות נפרדות - הנהגת הטבע והנהגת הנס. ככהיא גוונא אמרו שאין סומכין על הנס.

אבל מי שאצלו הטבע והנס שווים, לפי שיועד בביורו שהכל בא מאת הבורא יתברך, הרי הוא בבחינת רבי חנינא בן דוסא שאמר: "מי שאמר לשמן וידלק הוא יאמר לחומץ וידלק" - מי שגזר על השמן שידלק, הוא יגזור על החומץ שידלק (עי' תענית כה). אצל אדם כזה אין זה נחשב כלל לנהגה ממעשה נסים, ואינו נכנס כלל בגדר של 'אין סומכין על הנס'.

המשך בס"ד בפרק הבא.

של הרבי ר' מענדלע, שלא החשיב כלל ל'רוח הקודש' מה שידע מי ומי ההולכים בספינה, אלא שמה שהוא רואה 'עמודא דנהורא' לנגד עיניו, דבר זה היה אצלו כדבר פשוט...

והנה נודע הדבר כי נעשו להם ניסים ונפלאות בדרך הילוכם, שארכה הנסיעה שבעה ימים בלבד. וכמו שכתב הרה"ק רבי ישראל פאליצקער זי"ע במכתבו (מכתב א'): "ועברנו כל הימים והנהרות בשבעה ימים" - בשבעה ימים דייקא - "אשר על דרך הטבע צריכים להתאחר שלוש פעמים כהנה וכהנה". רוצה לומר, שנסיעה כזו בדרך הטבע צריכה לארוך לכל הפחות כעשרים ואחד יום או כחודש ימים, והם זכו להגיע למחוז חפצם בשבעה ימים בלבד!

מי שאמר לשמן וידלק הוא יאמר לחומץ וידלק: הנס ה'טבע' של המקרה גיילוי אליהו

ויהי בדרך, אירע מעשה נורא עם הרבי ר' מענדלע.

לפתע פתאום, באמצע הדרך, אמר רבינו לחבראי קדישא כי רואה הוא רח"ל את 'מידת הגבורה', וצריכים לילך ולהמתיקה. ודרך ההמתקה היא על ידי טבילה ב'מקוה'.

שאלו התלמידים: "והיאך אפשר, והלא אין כאן מקוה?"

השיב להם רבינו: "צריכים לילך ולטבול בתוך הים".

פארט איר צעט לונסדאג

גליין 'פרדס התורה'

וועט אי"ה זיין צו באקומען

אין ביהמ"ד "כלל ישראל ד'וואודבערן"

א יעדן ערב שבת

זעטיגט אייער
נשמה און באלייכט
אייער שבת!

א פרייליכן און לעכטיגן שבת!

בהוקרה,

מערכת פרדס התורה